

Nr akt VII K 888/47

Wyrok
W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Dnia 22 stycznia 1948 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie w Wydziale VII Karnym na posiedzeniu jawnym w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia Sądu Apelacyjnego Adam Kawęcki

Ławnicy: Leon Załustowicz, Tadeusz Sledź

Protokółant: aplikant J. Serda¹

przy udziale Wiceprokuratora Sądu Okręgowego St. Koniuszewskiego
po rozpoznaniu w dniu 19. stycznia 1948 r. sprawy:

- 1/ Konrada Friedrichsena, syna Kristiana i Emmy Hummel, ur. 9. czerwca 1906 r. w Hamburgu i tam zamieszkałego, kupca, żonatego,
- 2/ Willy Roberta Güntera, syna Roberta i Berty Hoffmann, urodzonego 9. kwietnia 1895 r. w Rodenheide² pow. Głogów, cieśli, żonatego, zamieszkałego w Schlesiersee³,
- 3/ Johanna Rentza, syna Johanna i Anny Koehler, urodzonego 31. maja 1908 r. w Sanataty /Rumunia/, kowala, żonatego, zamieszkałego w Szimand⁴ /Rumunia/,
- 4/ Hansa Schmidtbauera, syna Johanna i Anny Huber, urodz. 27. maja 1894 r. w Pfarr-Kirschen⁵ farbiarza, żonatego, zamieszkałego w Weiheim Tek⁶,
- 5/ Erwina Fritza Scholza, syna Roberta i Pauliny Schmundii, urodz. 12. sierpnia 1925 r. w Briesche woj. wrocławskie i tam zamieszkałego, rolnika, stanu wolnego,
- 6/ Fritza Voglera, syna Jana i Margarety Hipschman, urodzonego 26. maja 1898 r. w Volmutzhill Bamberg, rolnika, żonatego, zamieszkałego w Zeegendorf /Bamberg/,
- 7/ Ewalda Bauera, syna Adolfa Gustawa i Alwiny Hanschpach, urodzonego 1 marca 1897 [r.] w Reichenau⁷, powiat Zittan⁸ i tam zamieszkałego, robotnika rolnego, żonatego,
- 8/ Martina Lumnitzera, syna Johanna i Rosy Geiler, ur. 18. lutego 1915 r. w Schwedler⁹, pow. Gelnice i tam zamieszkałego, cieśli, żonatego,

oskarżonych o to, że:

¹ Jerzy Serda (1923-1992) – od 1948 r. do 1951 r. aplikant sądowy, później asesor sądowy i sędzia w sądach: Powiatowym (1952-1956), Wojewódzkim (1956-1990) i Apelacyjnym (1990-1992) w Krakowie; od 1965 r. pracownik naukowo-dydaktyczny Wydziału Prawa i Administracji i Instytutu Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej Uniwersytetu Jagiellońskiego; od 1992 profesor. Por. *Jerzy Serda*, „Krakowskie Zeszyty Sądowe” 2017, nr 11 (323), s. 54-57.

² Właściciwie: Rodenheide, obecnie Gola, wieś w województwie lubuskim.

³ Obecnie Sława w województwie lubuskim.

⁴ Właściciwie: Şimand.

⁵ Właściciwie: Pfarrkirchen.

⁶ Właściciwie: Weilheim an der Teck.

⁷ Obecnie Bogatynia.

⁸ Właściciwie: Zittau, pol. Żytawa.

⁹ Obecnie Švedlár, wieś w powiecie Gelnica na Słowacji.

biorąc udział w sztafetach ochronnych /Schutzstaffeln, SS/ a mianowicie:

- 1/ Konrad Friedrichsen od 1. września 1939 [r.] w Allgemeine SS i od 7 października 1939 [r.] w Waffen SS,
- 2/ Willy Robert Guenther od 1. września 1939 [r.] w Allgemeine SS i w Waffen SS,
- 3/ Johann Rentz od 28. lipca 1943 [r.] w Waffen SS,
- 4/ Hans Schmidtbauer od listopada 1939 [r.] w Waffen SS,
- 5/ Erwin Fritz Scholz od października 1944 [r.] w Waffen SS,
- 6/ Fritz Vogler od czerwca 1944 [r.] w Waffen SS,
- 7/ Ewald Bauer od lipca 1944 [r.] w Waffen SS,
- 8/ Martin Lumnitzer od 10. lutego 1945 [r.] w Waffen SS

oraz należąc do załogi obozów koncentracyjnych, a mianowicie:

- 1/ Konrad Friedrichsen w Gliwicach II od 15. września 1944 [r.] do 5 stycznia 1945 r.
- 2/ Willy Robert Günther w Buchenwaldzie i w Wernigerode¹⁰ od 31. sierpnia 1939 do 6. kwietnia 1944 w Gliwicach I od 6. kwietnia 1944 do 6 października 1944 w Charlottengrube od 10. października 1944 [r.] do 20. stycznia 1945 [r.], a następnie w Gusen i w Ebensee,
- 3/ Johann Rentz z w Majdanku od 28. lipca 1943 [r.] do 26. kwietnia 1944 [r.] w Gliwicach II od 26. kwietnia 1944 [r.] do 19. stycznia 1945 r. a następnie w Gusen,
- 4/ Hans Schmidtbauer w Flossenburgu od 6. listopada 1939 do 26. grudnia 1939 [r.], w Dachau od 15. maja 1940 [r.] do 5 października 1940 [r.], w Ravensbrück od 1. kwietnia 1941 [r.] do 19. grudnia 1942 r. w Majdanku od 19 grudnia 1942 r. do 29. kwietnia 1944 i w Gliwicach II od 3 maja 1944 do 18. stycznia 1945 r.,
- 5/ Erwin Scholz w Monowicach od 18. października 1944 [r.] do 27. października 1944 r. w Gliwicach od 27. października 1944 [r.] do 15. stycznia 1945 [r.] i w Gusen od 18. stycznia 1945 [r.] do 15. kwietnia 1945 r.,
- 6/ Fritz Vogler w Oświęcimiu w czerwcu 1944 [r.], w Gliwicach od 6. lipca 1944 [r.] do 6 lub 8 grudnia 1944 [r.], a następnie w Dachau do maja 1945 r.,
- 7/ Ewald Bauer w Gliwicach od sierpnia 1944 [r.] do 18 stycznia 1945 [r.] potem w Oranienburgu,
- 8/ Martin Lumnitzer w Buchenwaldzie od 2. lutego 1943 r. do 25. maja 1943 [r.] w Wernigerode od 25. marca 1943 [r.] do 27. marca 1944 [r.] w Gliwicach od 27. marca 1944 [r.] do 19. stycznia 1945 [r.], a następnie w Gross-Rosen i w Nordhausen.

brali udział w organizacjach przestępnych powołanych przez władze państwa niemieckiego, mających na celu zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości, a w szczególności zabijanie więźniów obozów koncentracyjnych i znęcanie się nad nimi – a więc o czyny stanowiące przestępstwo z art. 4 § 1 w związku z § 2 [pkt] a/ i § 3 [pkt]

¹⁰ Właściwie: Wernigerode.

V dekretu z dnia 31. sierpnia 1944 [r.] /Dz .U.R.P. Nr 4 poz. 16/¹¹ ze zmianami 16 lutego 1945 [r.] /Dz.U.R.P. poz. 29/¹² i z 10. grudnia 1946 [r.] /Dz.U.R.P. Nr. 69/¹³ w jednolitym tekście /Dz.U.R.P. Nr. 69[/] z dnia 15. grudnia 1946 poz. 377¹⁴

orzekł:

I. uznaje oskarżonych:

- 1/ Konrada Friedrichsena
- 2/ Willy Roberta Güntera
- 3/ Johanna Rentza
- 4/ Hansa Schmidtbauera
- 5/ Erwina Scholza
- 6/ Fritza Voglera
- 7/ Ewalda Bauera
- 8/ Martina Lumnitzera

winnymi w myśl powyższego oskarżenia i skazuje ich w myśl art. 4 § 1 wyżej wspomnianego dekretu na karę więzienia, a to:

oskarżonych

- 1/ Konrada Friedrichsena
- 2/ Willy Roberta Güntera

każdego z nich na dwanaście /12/ lat,

oskarżonych:

- 3/ Johanna Rentza,
- 4/ Hansa Schmidtbauera,
- 5/ Erwina Scholza,
- 6/ Fritza Voglera,
- 7/ Ewalda Bauera,
- 8/ Martina Lumnitzera,

każdego z nich na trzy /3/ lata,

z zaliczeniem w myśl art. 58 k.k. na poczet tegoż okresu tymczasowego aresztowania, a to:

oskarżonym: 1/ Konradowi Friedrichsenowi, 3/ Johannowi Rentzowi, 4/ Hansowi Schmidtbauerowi, 5/ Erwinowi Fritzowi Scholzowi i 6/ Fritzowi Voglerowi od dnia 28. lutego 1947 r.

oskarżonemu 2/ Willy Robertowi Güntherowi od dnia 1. marca 1947 r.

¹¹ Dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 31 sierpnia 1944 r. o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. 1944 nr 4 poz. 16).

¹² Dekret z dnia 16 lutego 1945 r. o zmianie dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. 1945 nr 7 poz. 29).

¹³ Dekret z dnia 10 grudnia 1946 r. o zmianie dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 r. o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstwa i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. 1946 nr 69 poz. 376).

¹⁴ Obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 grudnia 1946 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 r. o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. 1946 nr 69 poz. 377).

oskarżonemu 7/ Ewaldowi Bauerowi od dnia 18. lutego 1947 Oskarżonemu 8/ Martinowi Lumnitzerowi od dnia 20. lutego 1947, a wszystkim ośmiu oskarżonym do dnia 22. stycznia 1948 r.,

- II. orzeka przeciwko wszystkim ośmiu oskarżonym utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych /art. 7 [pkt] a wyżej wspomnianego dekretu/, a to przeciwko oskarżonym: 1/ Konradowi Friedriechsenowi i 2/ Willy Robertowi Günterowi odnośnie każdego z nich na czas ośmiu /8/ lat, zaś przeciwko oskarżonym 3/ Johannowi Rentzowi 4/ Hansowi Schmittbauerowi, 5/ Erwinowi Fritzowi Scholzowi, 6/ Fritzowi Voglerowi, 7/ Ewaldowi Bauerowi, 8/ Martinowi Lumnitzerowi odnośnie każdego z nich na czas pięciu /5/ lat, a w myśl art. 7 wyżej wspomnianego dekretu orzeka przepadek całego mienia wszystkich ośmiu /8/ wyżej wymienionych skazanych,
- III. zwalnia wszystkich ośmiu wyżej wymienionych skazanych od zwrotu na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania oraz od uiszczenia opłaty sądowej.

Uzasadnienie

Oskarżeni Konrad Friedrichsen i Willy Robert Günther przyznali, że w czasie w akcie oskarżenia podanym a również i przed wybuchem wojny 1939 r. dobrowolnie byli członkami „Allgemeine SS”, a więc sztafety ochronnej, a w czasie wojny, w czasie wyżej podanym należeli służbowo do Waffen SS.

Dalej oskarżeni Johann Rentz, Hans Schmidtbauer, Erwin Scholz, Fritz Vogler, Ewald Bauer, Martin Lumnitzer przyznali, że w czasie wojny w czasach wyżej podanych służbowo wcieleni zostali do Waffen SS, która zdaniem Sądu była również sztafetą ochronną.

Sztafety ochronne są wedle wyżej powołanego w sentencji dekretu organizacjami przestępczymi.

Dalej wszyscy 8 oskarżeni przyznali, że jako członkowie Waffen SS pełnili w czasach wyżej podanych, służbę w wyżej podanych obozach i to oskarżony Konrad Friedrichsen, jako komendant podobozu w Gliwicach II, zaś reszta oskarżonych jako strażnicy obozowi. Wszystkie wyżej wymienione obozy stworzone przez władze niemieckie były obozami koncentracyjnymi, co jest notoryczne i wszystkie one, co jest również powszechnie wiadomym miały na celu zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości, a w szczególności zabijanie i znęcanie się nad więźniami obozów koncentracyjnych.

Gdy zatem wszyscy oskarżeni należeli do przestępczych sztafet ochronnych i pełnili w tym charakterze służbę w tych obozach wobec tego uznano ich winnymi jak wyżej w sentencji wyroku.

Wprawdzie niektórzy z nich pełnili tę służbę i w obozach znajdujących się poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej jednak co i do tych wypadków ma miejsce właściwość Sądu Polskiego albowiem i w tych zagranicznych obozach było wielu obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, co jest również powszechnie wiadomym.

Wymierzając karę zasadniczą Sad miał na względzie, że oskarżeni Konrad

Friedrichsen i Willy Robert Günther byli dobrowolnymi członkami „Allgemeine SS”, że nadto należeli do NSDAP, że oskarżony Konrad Friedrichsen był komendantem podobozu oświęcimskiego w Gliwicach II, zaś oskarżony Günther jak sam na rozprawie oświadczył, do dziś dnia jest nadal członkiem tych organizacji zaś odnośnie dalszych 6 oskarżonych, że należeli do Waffen SS z rozkazu, co jednak nie uchyla wedle wyżej spomnianego dekretu ich odpowiedzialności i wobec tego wymierzono oskarżonym karę zasadniczą jak wyżej w sentencji wyroku uznając ją za odpowiednią ich przewinieniu. Reszta orzeczeń opiera się na wyżej w sentencji powołanych i innych przepisów ustawowych.